

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

13. december 2012 *

»Annulationssøgsmål — regler for institutionerne — Europa-Parlamentets tidsplan for plenarmøderækker i 2012 og 2013 — protokoller om fastlæggelse af hjemstedet for Den Europæiske Unions institutioner og for visse af Unionens organer, kontorer, agenturer og tjenester«

I de forenede sager C-237/11 og C-238/11,

angående to annulationssøgsmål i henhold til artikel 263 TEUF, indgivet den 17. maj 2011,

Den Franske Republik ved E. Belliard, G. de Bergues og A. Adam, som befuldmægtigede,

sagsøger,

støttet af:

Storhertugdømmet Luxembourg ved C. Schiltz, som befuldmægtiget,

intervenient,

mod

Europa-Parlamentet ved C. Pennera, N. Lorenz og E. Waldherr, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af dommerne R. Silva de Lapuerta, som fungerende formand for Tredje Afdeling, K. Lenaerts, G. Arestis, T. von Danwitz (refererende dommer) og D. Šváby,

generaladvokat: P. Mengozzi

justitssekretær: fuldmægtig R. Șereș,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 5. juni 2012,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 6. september 2012,

afsagt følgende

* Processprog: fransk.

Dom

- 1 Ved stævninger i sagerne C-237/11 og C-238/11 har Den Franske Republik nedlagt påstand om, at Domstolen annullerer Europa-Parlamentets (herefter »Parlamentet«) afgørelser af 9. marts 2011 om Parlamentets mødekalender for henholdsvis 2012 og 2013 (herefter »de anfægtede afgørelser«).

Retsforskrifter

- 2 Den 12. december 1992 vedtog medlemsstaternes regeringer i henhold til artikel 216 EØF, artikel 77 EKSF og artikel 189 Euratom ved fælles aftale en afgørelse vedrørende fastlæggelse af hjemstedet for De Europæiske Fællesskabers institutioner og for visse af Fællesskabernes organer og tjenester (EFT C 341, s. 1, herefter »Edinburgh-afgørelsen«).
- 3 I forbindelse med den regeringskonference, der førte til vedtagelsen af Amsterdamtraktaten, blev teksten i Edinburgh-afgørelsen gengivet som protokol nr. 12 og vedhæftet som bilag til EU-traktaten, EF-traktaten, EKSF-traktaten og Euratomtraktaten.
- 4 På nuværende tidspunkt bestemmer protokol nr. 6, der er vedlagt som bilag til EU-traktaten og EUF-traktaten, og protokol nr. 3 til Euratomtraktaten om fastlæggelse af hjemstedet for Den Europæiske Unions institutioner og for visse af Unionens organer, kontorer, agenturer og tjenester (herefter »protokollerne om institutionernes hjemsted«) i én eneste artikel, litra a), der er enslydende med artikel 1, litra a), i Edinburgh-afgørelsen:

»Europa-Parlamentet har hjemsted i Strasbourg og afholder dér de 12 månedlige plenarmøderækker, herunder også budgetmøderækken. Yderligere plenarmøderækker afholdes i Bruxelles. Europa-Parlamentets udvalg holder deres møder i Bruxelles. Europa-Parlamentets Generalsekretariat og dets tjenester er fortsat placeret i Luxembourg.«

Sagens baggrund

- 5 Den 3. marts 2011 vedtog formandskonferencen to forslag til en tidsplan for Parlamentets plenarmøderækker, det ene for 2012 og det andet for 2013. I oktober 2012 skulle der ifølge forslaget afholdes to plenarmøderækker, den første fra den 1. til den 4. oktober og den anden fra den 22. til den 25. oktober. I oktober 2013 skulle der ifølge forslaget ligeledes afholdes to plenarmøderækker, den første fra den 30. september til den 3. oktober og den anden fra den 21. til den 24. oktober.
- 6 Den 7. marts 2011 fremsatte Ashley Fox, et medlem af Parlamentet, to ændringsforslag til formandskonferencens forslag.
- 7 Det første ændringsforslag vedrørende 2012 havde følgende ordlyd:

»Tidsplanen for møderækken i 2012 ændres som følger:

— mødeperioden i uge 40 bortfalder (fra den 1. til den 4.10)

— oktober II-mødeperioden (fra den 22. til den 25.10) opdeles i to separate mødeperioder:

— mødeperiode 1: den 22. og 23. oktober

— mødeperiode 2: den 25. og 26. oktober.«

- 8 Det andet ændringsforslag vedrørende 2013 havde følgende ordlyd:
- »Tidsplanen for møderækken i 2013 ændres som følger:
- mødeperioden i uge 40 bortfalder (fra den 30.9 til den 3.10)
 - oktober II-mødeperioden (fra den 21. til den 24.10) opdeles i to separate mødeperioder:
 - mødeperiode 1: den 21. og 22. oktober
 - mødeperiode 2: den 24. og 25. oktober.«
- 9 Det første ændringsforslag vedrørende tidsplanen for møderækken i 2012 blev vedtaget med 357 stemmer for, 255 stemmer imod, og 41 undlod at stemme.
- 10 Under disse omstændigheder skal der ifølge den således ændrede tidsplan for møderækken i 2012 afholdes de to plenarmøderækker i oktober i samme uge, nemlig den 22. og 23. oktober og den 25. og 26. oktober.
- 11 Det andet ændringsforslag vedrørende tidsplanen for møderækken i 2013 blev vedtaget med 356 stemmer for, 253 stemmer imod, og 35 undlod at stemme.
- 12 Under disse omstændigheder skal der ifølge den således ændrede tidsplan for møderækken i 2013 afholdes to plenarmøderækker i oktober i samme uge, nemlig den 21. og 22. oktober og den 24. og 25. oktober.
- 13 Den Franske Republik, der er af den opfattelse, at afgørelserne som vedtaget efter disse ændringer under et møde i Parlamentet den 9. marts 2011 er uforenelige med protokollerne om institutionernes hjemsted, har anlagt nærværende sager.

Retsforhandlingerne for Domstolen og parternes påstande

- 14 Domstolens præsident har ved kendelse af 21. september 2011 tilladt Storhertugdømmet Luxembourg at intervenere i sagerne C-237/11 og C-238/11 til støtte for Den Franske Republiks påstande.
- 15 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 9. januar 2012 er sagerne C-237/11 og C-238/11 blevet forenet med henblik på den mundtlige forhandling og dommen.
- 16 Den franske regering har nedlagt følgende påstande:
- De anfægtede afgørelser annulleres.
 - Parlamentet tilpligtes at betales sagens omkostninger.
- 17 Parlamentet har nedlagt følgende påstande:
- Sagerne afvises.
 - Subsidiært frifindelse.
 - Den franske regering tilpligtes at betale sagens omkostninger.

18 Storhertugdømmet Luxembourg har nedlagt følgende påstande:

- De anfægtede afgørelser annulleres.
- Parlamentet tilpligtes at betales sagens omkostninger.

Om søgsmålene

Om formaliteten

- 19 Parlamentet har rejst tvivl om, hvorvidt søgsmålene kan antages til realitetsbehandling, idet afstemningen om dets kalender udgør en retsakt vedrørende den interne organisation, der ikke kan »anfægtes« som omhandlet i artikel 263 TEUF.
- 20 I denne henseende fastslås blot, at spørgsmålet om, hvorvidt de anfægtede afgørelser udelukkende vedrører Parlamentets interne organisation, eller om de har retsvirkninger i forhold til tredjemand, i overensstemmelse med fast retspraksis er uløseligt knyttet til en undersøgelse af deres indhold og dermed til behandlingen af sagens realitet, hvorfor der skal foretages en materiel prøvelse af sagerne (dom af 10.2.1983, sag 230/81, Luxembourg mod Parlamentet, Sml. s. 255, præmis 30, af 22.9.1988, forenede sager 358/85 og 51/86, Frankrig mod Parlamentet, Sml. s. 4821, præmis 15, og af 28.11.1991, forenede sager C-213/88 og C-39/89, Luxembourg mod Parlamentet, Sml. I, s. 5643, præmis 16).

Om realiteten

Parternes argumenter

- 21 Den Franske Republik har påberåbt sig et enkelt annulationsanbringende om, at Parlamentet ved de anfægtede afgørelser har tilsidesat protokollerne om institutionernes hjemsted og følgelig dom af 1. oktober 1997, Frankrig mod Parlamentet (sag C-345/95, Sml. I, s. 5215). Ved de anfægtede afgørelser har Parlamentet ladet en af de 12 månedlige plenarmøderækker, der skal afholdes hvert år i Strasbourg (Frankrig), bortfalde.
- 22 Ifølge Den Franske Republik er Parlamentet for det første bundet af sin praksis vedrørende varigheden af dets møderækker, som fastsat ved protokollerne om institutionernes hjemsted. Ved endvidere at bestemme, at to af de 12 månedlige plenarmøderækker skal afkortes fra fire til to dage og skal finde sted i samme uge i oktober måned, fratager Parlamentet disse protokoller en del af deres indhold.
- 23 Den Franske Republik har for det andet gjort gældende, at de i oktober fastsatte møderækker bryder de »regelmæssige mellemrum«, hvormed de 12 plenarmøderækker ifølge præmis 29 i førnævnte dom af 1. oktober 1997 i sagen Frankrig mod Parlamentet, skal afholdes.
- 24 Den Franske Republik har for det tredje bemærket, at Domstolen i denne dom fandt, at yderligere plenarmøderækker alene kan fastsættes på et andet arbejdssted, såfremt Parlamentet afholder 12 ordinære plenarmøderækker i Strasbourg.
- 25 Endelig er Den Franske Republik af den opfattelse, at Parlamentet med henblik på at begrunde de anfægtede afgørelser ikke kan påberåbe sig argumenter vedrørende den interne organisation af arbejdet.
- 26 Parlamentet for heroverfor for det første gjort gældende, at protokollerne om institutionernes hjemsted ikke fastsætter varigheden af en månedlig plenarmøderække.

- 27 Tværtimod følger det af præmis 15 og 16 i dom af 10. juli 1986, Wybot (sag 149/85, Sml. s. 2391), at fastlæggelsen af møderækkernes varighed hører under den interne organiseringsbeføjelse, som Parlamentet er tillagt. Selv om denne dom ganske vist omhandler varigheden af det årlige møde, er der intet grundlag for at drage den modsatte konklusion for så vidt angår fastlæggelsen af varigheden af de månedlige plenarmøderækker. Derfor er Parlamentet i mangel af en udtrykkelig fastlæggelse af varigheden af en plenarmøderække frit stillet med hensyn til i henhold til artikel 232 TEUF at fastsætte varigheden af plenarmøderækkerne.
- 28 Parlamentet er dernæst af den opfattelse, at artikel 341 TEUF, hvorefter alene »hjemstedet for Unionens institutioner fastlægges ved overenskomst mellem medlemsstaternes regeringer«, skal fortolkes strengt.
- 29 Domstolen har følgelig i præmis 32 i sin dom af 1. oktober 1997 i sagen Frankrig mod Parlamentet, anerkendt, at medlemsstaterne ikke havde krænkert Parlamentets interne organiseringsbeføjelse ved at pålægge dette visse krav for så vidt angår organisationen af dets arbejde, idet disse var en følge af behovet for at definere dets hjemsted i en situation, hvor Parlamentet fortsat har flere arbejdssteder.
- 30 Fastlæggelsen af varigheden af de månedlige plenarmøderækker er imidlertid ikke nødvendig for at definere institutionens hjemsted, hvorfor denne fastlæggelse henhører under Parlamentets eksklusive kompetence. Under disse omstændigheder tilkommer det ikke medlemsstaternes regeringer at fastlægge varigheden af plenarmøderækkerne i protokollerne om institutionernes hjemsted, idet Parlamentet er frit stillet med hensyn til at fastsætte varigheden af disse i henhold til artikel 232 TEUF.
- 31 Endelig har Parlamentet gjort gældende, at protokollerne om institutionernes hjemsted skal forstås således, at de tildeler dets interne organiseringsbeføjelse en effektiv virkning.
- 32 I denne henseende har Parlamentet for det første påberåbt sig den omstændighed, at dets tidligere praksis for så vidt angår varigheden af dets plenarmøderækker ikke kan være bindende for Parlamentet for fremtiden. Det kan nemlig ikke med hensyn til de grundlæggende forandringer, der er sket siden 1992 vedrørende denne institutions kompetencer, sammensætning og funktion, kræves, at denne institution forsætter sin praksis fra tiden inden vedtagelsen af Edinburgh-afgørelsen. I denne sammenhæng har Parlamentet påpeget, at antallet af yderligere plenarmøderækker, der afholdes i Bruxelles, løbende er mindsket væsentligt. Selv om antallet af disse yderligere plenarmøderækker i årene 1999 til 2004 varierede mellem seks og otte, blev antallet nedsat til seks i årene 2004 til 2009, til fem i 2010 og 2011, og til fire i 2012 og 2013. Denne nedsættelse af antallet af møderækker afspejler ligesom de anfægtede afgørelser ændringerne i Parlamentets funktionsmåde. Denne institution oplever nemlig en fortsat stigning i antallet af møder i udvalgene, og aktiviteterne udøves således nu snarere i udvalgene end under plenarforsamlingerne.
- 33 For det andet søger Parlamentet ved de anfægtede afgørelser at mindske den indvirkning, som fastlæggelsen af dets hjemsted har på dets funktion. Den effektive virkning af dets interne organiseringsbeføjelser betyder således, at det bør være i stand til at begrænse de ulemper, der følger af, at det har flere arbejdssteder. I denne forbindelse tilkommer det Parlamentet at mindske de ulemper – økonomiske, transportmæssige og miljømæssige – der følger af denne situation, ved at organisere to plenarmøderækker i samme uge. I denne henseende har Parlamentet oplyst, at de udgifter, der følger af den geografiske spredning af dets arbejdssteder, beløber sig til ca. 160 mio. EUR, og at afholdelsen af to møderækker i Bruxelles i stedet for i Strasbourg i september 2008 gjorde det muligt at opnå besparelser på ca. 2,5 mio. EUR.
- 34 Parlamentet har for det tredje påpeget, at de anfægtede afgørelser alene vedrører to plenarmøderækker ud af 12 i de pågældende to år. Da der endvidere ikke afholdes plenarmøder i august, skal der under alle omstændigheder afholdes to møderækker i oktober måned. Parlamentet har i denne forbindelse vedrørende det budgetmøde, der skal afholdes i samme måned, præciseret, at selv om udøvelsen af

budgetkompetencen i plenarforsamlingen ikke er hverken overflødig eller formålsløs, bør der ikke desto mindre tages hensyn til den omstændighed, at budgetproceduren kun varer nogle få timer i forbindelse med en møderække. Parlamentet har endelig understreget, at den frygt for, at nedsættelse af varigheden af de månedlige plenarmøderækker vil blive almindeligt udbredt, som Den Franske Republik har givet udtryk for, alene er af hypotetisk karakter.

- 35 Storhertugdømmet Luxembourg har i sit interventionsindlæg for det første bl.a. gjort gældende, at Parlamentet med vedtagelsen af de anfægtede afgørelser ikke udøver sin interne organiseringsbeføjelse med henblik på at forbedre sin egen funktion, men reelt søger selv at fastlægge sit hjemsted. Denne medlemsstat har for det andet henvist til sondringen mellem de månedlige plenarmøderækker, der afholdes i Strasbourg, og de yderligere plenarmøderækker, som Parlamentet er bemyndiget til at afholde i Bruxelles. Disse forskellige møderækker, der ligeledes adskiller sig fra hinanden ved deres varighed, idet de møder, der afholdes i Bruxelles, skal være kortere, kan ikke erstatte hinanden. Ifølge nævnte medlemsstat skal de to plenarmøderækker, der er fastsat for oktober måned i 2012 og 2013 i de anfægtede afgørelser, anses for kun at udgøre én månedlig møderække. Under disse omstændigheder vil antallet af månedlige plenarmøderækker, som afholdes i Strasbourg, i strid med protokollerne om institutionernes hjemsted blive reduceret til 11.

Domstolens bemærkninger

- 36 Indledningsvis henvises til den lære, der kan udledes af den ovenfor nævnte dom af 1. oktober 1997 i sagen Frankrig mod Parlamentet. Selv om denne dom nemlig vedrører fortolkningen af Edinburgh-afgørelsen, er sidstnævnte gengivet uændret i protokollerne om institutionernes hjemsted. Endvidere er parterne ikke alene enige om, at denne dom er relevant for de foreliggende sager, de har ligeledes påberåbt den til støtte for deres divergerende opfattelser.
- 37 Denne dom er baseret på betragtninger vedrørende forbindelsen mellem, på den ene side, medlemsstaternes kompetence til at definere Parlamentets hjemsted, og, på den anden side, Parlamentets interne organiseringsbeføjelse.
- 38 Hvad angår medlemsstaternes kompetence til at fastlægge Parlamentets hjemsted har Domstolen udtalt, at udøvelsen af denne kompetence ikke alene indebærer en forpligtelse til at fastlægge Parlamentets hjemsted, men også retten til – henset til, at Parlamentet har flere arbejdssteder – at præcisere indholdet af dette begreb og fastlægge, hvad der skal foregå på hjemstedet (jf. dom af 1.10.1997 i sagen Frankrig mod Parlamentet, præmis 24).
- 39 I denne henseende har Domstolen fastslået, at medlemsstaterne har ønsket at give udtryk for, at Parlamentets hjemsted i Strasbourg er det sted, hvor Parlamentet primært holder ordinære plenarmøder, og de har i den forbindelse med bindende virkning præciseret, dels hvor mange mødeperioder der skal holdes dér, dels at Parlamentets udøvelse af sine budgetbeføjelser i plenarforsamlingen skal finde sted under en af de ordinære plenarmøderækker, der afholdes på institutionens hjemsted (jf. dom af 1.10.1997 i sagen Frankrig mod Parlamentet, præmis 25 og 28).
- 40 Henset til disse betragtninger har Domstolen konkluderet, at Edinburgh-afgørelsen må fortolkes således, at Parlamentets hjemsted defineres som det sted, hvor institutionen med regelmæssige mellemrum skal holde 12 ordinære plenarmødeperioder, herunder de mødeperioder, hvor Parlamentet udøver de beføjelser vedrørende budgettet, som det er tillagt ved traktaten. Domstolen har endvidere lagt til grund, at der kun kan fastsættes yderligere plenarmøderækker på et andet arbejdssted, hvis Parlamentet holder 12 ordinære plenarmøderækker i Strasbourg, der er institutionens hjemsted (jf. dom af 1.10.1997 i sagen Frankrig mod Parlamentet, præmis 29).

- 41 Domstolen har i øvrigt fastslået, at medlemsstaterne ved på denne måde at definere Parlamentets hjemsted ikke har krænkede dets beføjelse til at tilrettelægge sit arbejde internt. Selv om Parlamentet således ifølge Domstolen i henhold til denne beføjelse til at tilrettelægge sit arbejde internt kan træffe egnede foranstaltninger for at sikre en god afvikling af Parlamentets arbejde og procedurer, skal Parlamentets vedtagelser imidlertid respektere medlemsstaternes kompetence til at fastlægge institutionernes hjemsted (dom af 1.10.1997 i sagen Frankrig mod Parlamentet, præmis 30 og 31).
- 42 Til gengæld skal medlemsstaterne, når de udøver deres kompetence til at fastlægge institutionernes hjemsted, respektere Parlamentets beføjelse til selv at tilrettelægge sit arbejde internt og drage omsorg for, at en sådan vedtagelse ikke griber forstyrrende ind i Parlamentets virksomhed. I denne henseende har Domstolen påpeget, at de krav, der pålægges Parlamentet ved Edinburgh-afgørelsen, beror på behovet for at definere dets hjemsted i en situation, hvor Parlamentet fortsat har flere arbejdssteder, og i øvrigt ikke er i strid med Parlamentets normale praksis (jf. dom af 1.10.1997 i sagen Frankrig mod Parlamentet, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).
- 43 Henset til denne lære skal det undersøges, om Parlamentet, således som Den Franske Republik har anført, har tilsidesat protokollerne om institutionernes hjemsted ved for 2012 og 2013 – ud over de ti månedlige plenarmøderækker, der finder sted hver måned bortset fra august og oktober – at fastlægge to plenarmøderækker på hver to dage i samme uge i oktober.
- 44 I denne henseende er det ubestridt, at Parlamentet ved de anfægtede afgørelser efter parlamentsmedlem Ashley Fox' ændringsforslag har fraveget forslagene fra formandskonferencen for så vidt angår de månedlige plenarmøderækker, der var fastlagt for oktober måned i 2012 og 2013.
- 45 I formandskonferencens forslag var det fastsat, at der skulle afholdes plenarmøderækker i Strasbourg hver måned bortset fra august måned, hvor der ikke var fastsat nogen møder, og oktober måned, hvor der var fastsat to møderækker. Disse møderækker skulle i 2012 afholdes fra den 1. til den 4. oktober samt fra den 22. til den 25. oktober, og i 2013 fra den 30. september til den 3. oktober samt fra den 21. oktober til den 24. oktober.
- 46 De nævnte forslag til tidsplaner var i overensstemmelse med institutionens praksis både for så vidt angår den manglende plenarmøderække i august, idet denne møderække skulle afholdes i en anden af årets måneder og indføres sammen med den, der allerede var planlagt for denne anden måned, og for så vidt angår varigheden af de månedlige plenarmøderækker. Således som parterne samstemmende har oplyst under retsmødet, strækker disse møderækker sig i overensstemmelse med Parlamentets almindelige praksis over fire dage, dvs. fra mandag kl. 17:00 til torsdag kl. 17:00.
- 47 Som det fremgår af de anfægtede afgørelser, er de månedlige plenarmøderækker for 2012, der først var fastlagt fra den 1. til den 4. oktober og fra den 22. til den 25. oktober, blevet erstattet af to møderækker, der skal afholdes inden for samme uge, dvs. den 22. og 23. oktober og den 25. og 26. oktober. På samme måde er de månedlige plenarmøderækker for 2013, der først var fastlagt fra den 30. september til den 3. oktober og fra den 21. til den 24. oktober, blevet erstattet af møderækker, der skal afholdes inden for samme uge, dvs. den 21. og 22. oktober og den 24. og 25. oktober.
- 48 Det må fastslås, at plenarmøderækkerne for oktober måned i 2012 og 2013, således som fastsat i de anfægtede afgørelser, ikke opfylder kravene i protokollerne om institutionernes hjemsted.
- 49 For det første skal tilblivelsen af de anfægtede afgørelser, ordlyden af de ændringsforslag, der ligger til grund for disse afgørelser, samt Parlamentets praksis undersøges.
- 50 For det første fremgår det af formandskonferencens forslag, som gengivet i denne doms præmis 5 og 45, at forslaget til en tidsplan for plenarmøderækkerne for oktober måned i 2012 og 2013 klart adskiller sig fra den tidsplan, der er fastsat i de anfægtede afgørelser.

- 51 Dernæst fremgår det af ordlyden af de ændringsforslag, der ligger til grund for de anfægtede afgørelser, at de havde til formål at lade den første plenarmøderække, som var foreslået for oktober måned i 2012 og 2013, »bortfalde« og at »opdele [den anden møderække] i to«.
- 52 Ifølge selve ordlyden af disse ændringer skulle den ene af disse to møderækker, der var fastsat for oktober måned i de pågældende to år, og som varede fire dage, således bortfalde, mens den anden møderække, der blev opdelt i to, afstedkom to møderækker på hver to dage.
- 53 Denne udlægning af de anfægtede afgørelser understøttes endelig af Parlamentets egen praksis, således som den fremgår af dagsordenen for møderækkerne den 22. og 23. oktober og den 25. og 26. oktober 2012.
- 54 Det fremgår nemlig af dagsordenen for disse møderækker, at den første af disse fandt sted mandag den 22. oktober fra kl. 17:00 til kl. 23:00 og tirsdag den 23. oktober fra kl. 8:30 til kl. 23:00, mens den anden fandt sted torsdag den 25. oktober fra kl. 9:00 til kl. 23:00 og fredag den 26. oktober fra kl. 9:00 til kl. 13:30.
- 55 De to nydannede plenarmøderækker for 2012 svarer ikke til varigheden af en ordinær plenarmøderække, således som fastsat for de øvrige måneder i 2012. Disse møderækker begynder nemlig sædvanligvis mandag kl. 17:00 og varer til kl. 23:00, hvorefter de fortsætter tirsdag fra kl. 9:00 til kl. 23:00, onsdag fra kl. 9:00 til kl. 23:00 og afsluttes torsdag, hvor de varer fra kl. 9:00 til kl. 17:00.
- 56 Det følger af denne sammenligning af tidsplaner, at de anfægtede afgørelser objektivt set medfører en væsentlig nedsættelse af den tid, Parlamentet kan anvende på sine debatter eller afgørelser i oktober måned i 2012 og 2013. I forhold til de ordinære plenarmøderækker er den effektive tid, der er til rådighed for møderækkerne i denne måned, nemlig blevet nedsat med mere end halvdelen.
- 57 For det andet følger det af præmis 29 i dom af 1. oktober 1997 i sagen Frankrig mod Parlamentet, at Parlamentets hjemsted er det sted, hvor institutionen med regelmæssige mellemrum skal holde »12 ordinære plenarmødeperioder«, og at der skal sondres mellem disse 12 perioder og de »yderligere plenarmødeperioder«, som kun kan fastsættes, hvis Parlamentet rent faktisk afholder disse første mødeperioder.
- 58 Denne sondring forudsætter, at en møderække for at kunne henhøre under kategorien »ordinære plenarmøderækker« svarer til de øvrige ordinære månedlige møderækker, der fastsættes i overensstemmelse med protokollerne om institutionernes hjemsted, bl.a. for så vidt angår selve mødernes varighed.
- 59 Som det imidlertid fremgår af de i denne doms præmis 54-56 foretagne konstateringer, svarer møderækkerne for oktober måned i 2012 og 2013, henset til deres varighed, ikke til de øvrige ordinære månedlige møderækker, der blev fastsat ved samme afgørelser.
- 60 Hvad for det tredje angår Parlamentets argument om dets interne organiseringsbeføjelse gælder, at selv om det er ubestridt, at Parlamentet råder over en sådan beføjelse, skal det, som påpeget i denne doms præmis 41, udøve denne under overholdelse af medlemsstaternes kompetence med hensyn til fastlæggelsen af denne institutions hjemsted, idet protokollerne om institutionernes hjemsted reguleres ved den gensidige respekt mellem medlemsstaternes og Parlamentets respektive kompetencer.
- 61 Det skal imidlertid under alle omstændigheder påpeges, at Parlamentet ikke under retsforhandlingerne for Domstolen har fremført grunde vedrørende udøvelsen af dens interne organiseringsbeføjelse, som til trods for den fortsatte forøgelse af Parlamentets kompetencer kan begrunde den betragtelige nedsættelse af varigheden af de to plenarmøderækker i oktober måned i 2012 og 2013 i forhold til de ti andre månedlige plenarmøderækker og i forhold til Parlamentets praksis.

- 62 Hvad angår argumentet om en stigning i antallet af møder i Parlamentets udvalg, og i de aktiviteter, der nu udøves i disse udvalg, bemærkes, at en sådan stigning ganske vist i vidt omfang kan forklares ved den nævnte fortsatte forøgelse af Parlamentets kompetencer, men hverken forklarer, hvorledes det arbejde, der skal udføres på plenarmøder, bliver mindre, eller grundene til, at en sådan stigning i udvalgsarbejdet netop har indvirkning på plenarmøderne i oktober.
- 63 Dels har Parlamentet nemlig ikke kunnet forklare grundene til, at varigheden af den anden plenarmøderække i oktober, som fastsat i formandskonferencens forslag, således blev reduceret til blot halvanden dag for så vidt angår 2012.
- 64 Som anført af generaladvokaten i punkt 69 i forslaget til afgørelse, gav Parlamentets repræsentant, som blev adspurgt vedrørende dette punkt under retsmødet, ikke nogen forklaring på, hvorfor der var grund til at antage, at dagsordenen for den anden planlagte møderække i oktober skulle afkortes, og anerkendte, at Parlamentet ikke har mulighed for at kende indholdet af dagsordenen for de forskellige møderækker, når der stemmes om mødekalenderen.
- 65 Dels kontrasterer en nedsættelse af varigheden af den første plenarmøderække til halvanden dag, som begrundes med en betragtning om, at budgetmøderækken fra nu af i praksis vil kunne afsluttes på kort tid, med den betydning, som budgetmøderækken har.
- 66 Betydningen af budgetmøderækken understreges nemlig af den omstændighed, at protokollerne om institutionernes hjemsted udtrykkeligt nævner denne møderække. Som det fremgår af præmis 28 i dommen af 1. oktober 1997 i sagen Frankrig mod Parlamentet, har medlemsstaternes regeringer ved at fastslå, at budgetmøderækken skal holdes i Strasbourg, villet angive, at Parlamentet, der udøver sine beføjelser vedrørende budgettet i et plenarmøde, skal udøve disse beføjelser under en af de ordinære mødeperioder, som afholdes på Parlamentets hjemsted.
- 67 I denne forbindelse bemærkes blot, at Parlamentets budgetbeføjelser siden afsigelsen af nævnte dom er blevet mere og mere omfattende.
- 68 Følgelig er Parlamentets udøvelse af dets budgetkompetence i plenarforsamlingen, således som Parlamentet har anerkendt, et grundlæggende punkt i Den Europæiske Unions demokratiske proces og bør derfor gennemføres med største omhu, sådan som et så vigtigt og forpligtende ansvar kræver. Udøvelsen af denne kompetence kræver bl.a. en offentlig debat, i plenarforsamlingen, som gør det muligt for Unionens borgere at få kendskab til de forskellige politiske holdninger, som kommer til udtryk, og derved danne sig en politisk mening om Unionens handlinger.
- 69 Under disse omstændigheder kan Parlamentets argument, som er udledt af Wybot-dommen, ikke tiltrædes, eftersom fastlæggelsen af plenarmøderækkerne for oktober måned i 2012 og 2013 ikke kan begrundes med udøvelsen af dens interne organiseringsbeføjelse til at fastsætte varigheden af de månedlige plenarmøderækker. Det følger ligeledes af denne konstatering, at nærværende søgsmål kan antages til realitetsbehandling, jf. den i denne doms præmis 20 nævnte retspraksis.
- 70 Endelig bemærkes, at selv om de ulemper og omkostninger, som følger af den omstændighed, at Parlamentet har flere arbejdssteder, og som Parlamentet har redegjort for i forbindelse med denne sag, anerkendes, tilkommer det hverken Parlamentet eller Domstolen, men i givet fald medlemsstaterne, at afhjælpe dette i forbindelse med den kompetence, som de råder over til at fastsætte institutionernes hjemsted.
- 71 Henset til ovenstående betragtninger konkluderes, at de ved de anfægtede afgørelser fastsatte to plenarmøderækker i oktober måned 2012 og 2013 ikke kan anses for to månedlige plenarmøderækker som omhandlet i protokollerne om institutionernes hjemsted.

- 72 Herefter bør de anfægtede afgørelser annulleres, for så vidt som der heri ikke fastsættes 12 månedlige plenarmøderækker i Strasbourg i 2012 og 2013.

Sagens omkostninger

- 73 I henhold til artikel 138, stk. 1, i Domstolens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Parlamentet har tabt sagen, og Republikken Frankrig har nedlagt påstand om, at Parlamentet tilpligtes at betale sagens omkostninger, bør det pålægges det at betale sagens omkostninger. I henhold til procesreglementets artikel 140, stk. 1, bærer Storhertugdømmet Luxembourg, der er indtrådt i sagen, sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Tredje Afdeling):

- 1) **Europa-Parlamentets afgørelser af 9. marts 2011 om Parlamentets mødekalender for 2012 og 2013 annulleres, for så vidt som der heri ikke fastsættes 12 månedlige plenarmøderækker i Strasbourg i 2012 og 2013.**
- 2) **Parlamentet betaler sagens omkostninger.**
- 3) **Storhertugdømmet Luxembourg bærer sine egne omkostninger.**

Underskrifter